

Περιεχόμενα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	21
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	27
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	29
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	31

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

1. Ο καπιταλισμός συγκλονίζει τον κόσμο

Η διαρκής τεχνολογική επανάσταση	40
Η βελτίωση της υλικής ζωής	45
Αυξανόμενες ανισότητες	53
Η πληθυσμιακή έκρηξη και η ανάπτυξη των πόλεων	54
Η μεταβαλλόμενη φύση της εργασίας	59
Ο μετασχηματισμός της οικογένειας	61
Απειλές κατά του οικοσυστήματος	62
Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής	63
Η ρύπανση	69
Νέοι ρόλοι για τις κυβερνήσεις	70
Παγκοσμιοποίηση	71
Συμπέρασμα	77

2. Άνθρωποι, επιλογές και κοινωνία

Περιορισμοί, προτιμήσεις, πεποιθήσεις	84
Επανεξετάζοντας τον «οικονομικό άνθρωπο»	87
Η ανθρώπινη φύση και οι πολιτισμικές διαφορές	92

Η οικονομία παράγει ανθρώπους	96
Το συνεργατικό είδος	107
Συμπέρασμα	108
3. Η τρισδιάστατη προσέγγιση στην Οικονομική επιστήμη	
Οικονομικά συστήματα και καπιταλισμός	114
Τρισδιάστατη οικονομική	116
Ανταγωνισμός	116
Εντολή	117
Μεταβολή	119
Νεοκλασική Οικονομική	122
Αξίες στην Πολιτική Οικονομία	127
Αποτελεσματικότητα	130
Εισροές και εκροές	131
Βελτιστοποίηση κατά Pareto	132
Δικαιοσύνη	132
Δημοκρατία	135
Εξισορροπώντας την αποτελεσματικότητα, τη δικαιοσύνη και τη δημοκρατία	138
4. Το πλεόνασμα της παραγωγής: Σύγκρουση και αλλαγή	
Οικονομική αλληλεξάρτηση, παραγωγή και αναπαραγωγή	145
Η παραγωγή	147
Σύνδεσμοι μεταξύ παραγωγής και αναπαραγωγής	149
Ένα παράδειγμα διαδικασίας εργασίας: Η παρασκευή τηγανιτών ...	152
Το πλεόνασμα της παραγωγής	154
Το υπόδειγμα παραγωγής και αναπαραγωγής	161
Ποιος παίρνει το πλεόνασμα;	164
Αυξάνοντας το πλεόνασμα	165
Η εφαρμογή του υποδείγματος στην εργασία	169
Πλεόνασμα και σύγκρουση	170
Πλεόνασμα και αλλαγή	174
5. Ο καπιταλισμός ως οικονομικό σύστημα	
Τάξη και ταξικές σχέσεις	180
Τάξεις και οικονομικά συστήματα	184
Η δουλεία	184
Ο φεουδαλισμός	185

Διαφορές μεταξύ των οικονομικών συστημάτων	187
Ο καπιταλισμός	190
Εμπορεύματα	191
Ατομική ιδιοκτησία κεφαλαιουχικών αγαθών	199
Μισθωτή εργασία	210
Καπιταλισμός, πλεόνασμα της παραγωγής και κέρδη	211
Συμπέρασμα	215
 6. Κράτος και οικονομία	
Οι κανόνες του παιχνιδιού: Κυβέρνηση και καπιταλιστική οικονομία ..	221
Η ανάδυση των σύγχρονων νομικών μορφών των εταιρικών επιχειρήσεων	221
Περιορισμένη ευθύνη	222
Εταιρική προσωπικότητα	223
Από τον ανταγωνισμό στο μονοπώλιο	225
Από το εθνικό στο διεθνικό	226
Η δημοκρατική διακυβέρνηση ως συλλογική πρόνοια για τη γενική ευημερία	228
Η κυβέρνηση και η κατανομή του εισοδήματος, του πλούτου και της ευημερίας στον 19ο αιώνα	231
Η χρηματοδότηση των σιδηροδρόμων: Δημόσια και ιδιωτικά οφέλη	232
Άλλοι κανόνες: Νικητές και ηττημένοι	235
Διαμάχη μεταξύ κεφαλαίου και εργασίας για τους κανόνες	237
Συμμετοχή των ψηφοφόρων στις Ηνωμένες Πολιτείες και σε ολόκληρο τον κόσμο	239
Η δημοκρατία στον 20ό αιώνα	244
Συμπέρασμα	247
 7. Ο αμερικανικός καπιταλισμός: Συσσώρευση και αλλαγή	
Η συσσώρευση ως πηγή αλλαγής	253
Η διαδικασία της συσσώρευσης	253
Ο ανταγωνισμός για κέρδη	255
Ο καπιταλισμός φτάνει στις Ηνωμένες Πολιτείες	257
Κοινωνικές δομές της συσσώρευσης	265
Αλλαγή στρατηγικών για την επίτευξη κέρδους	266
Παγίωση και παρακμή της κοινωνικής δομής συσσώρευσης	268
Τα στάδια του καπιταλισμού στις ΗΠΑ	270
Ανταγωνιστικός καπιταλισμός (δεκαετία του 1860 ως το 1898)	270
Εταιρικός καπιταλισμός (1898-1939)	271

Ρυθμιζόμενος καπιταλισμός (1939-1991)	274
Διεθνικός καπιταλισμός (1991-)	275
Ο αμερικανικός καπιταλισμός σήμερα: Η οργάνωση της εργασίας και οι αγορές εργασίας	276
Η άνοδος και η πτώση των εργατικών συνδικάτων	277
Η πτώση των εργατικών συνδικάτων	279
Η άνοδος και η πτώση της εργασιακής ειρήνης	284
Κατατημμένες αγορές εργασίας	285
Η ανεξάρτητη πρωτογενής αγορά εργασίας	287
Η εξαρτημένη πρωτογενής αγορά εργασίας	288
Η δευτερογενής αγορά εργασίας	290
Ο καπιταλισμός των ΗΠΑ σήμερα είναι διεθνικός	291
Η μετανάστευση	293
Οι μεταβολές στη σύνθεση της παραγωγής της εργασίας στις ΗΠΑ	296
Η κατάτμηση της παγκόσμιας παραγωγής	300
Κανόνες της παγκόσμιας οικονομίας	301
Φορολογικά κίνητρα για την παγκοσμιοποίηση των πολυεθνικών εταιρειών	303
Ο διεθνικός καπιταλισμός των κοινωνικών δομών συσσώρευσης: Απορρύθμιση και χρηματιστικοποίηση	304
Επαναγορές ιδίων μετοχών και πτώση των παραγωγικών επενδύσεων	308
Συμπέρασμα	311

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΙΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

8. Προσφορά και ζήτηση: Πώς λειτουργούν οι αγορές	
Η φύση των αγορών	317
Ζήτηση και προσφορά	319
Ζήτηση	319
Προσφορά	323
Οριακό κόστος	324
Μέσο κόστος	325
Αλληλεπίδραση προσφοράς και ζήτησης	327
Μετατοπίσεις στη ζήτηση ή στην προσφορά	331
Συμπέρασμα	335

9. Ανταγωνισμός και συντονισμός: Το αόρατο χέρι

Ο Adam Smith και το οικονομικό σύστημα Laissez-Faire	338
Συντονισμός	340
Συντονισμός βάσει κανόνων και συντονισμός βάσει εντολών	342
Τα όρια του συντονισμού βάσει εντολών	344
Το αόρατο χέρι	347
Το αόρατο χέρι σε δράση	349
Προβλήματα με το αόρατο χέρι	353
Η αποτυχία της αγοράς	354
Οι αρνητικές εξωτερικότητες ως αποτυχία της αγοράς	358
Οι θετικές εξωτερικότητες ως αποτυχία της αγοράς	360
Το μονοπώλιο ως αποτυχία της αγοράς	362
Οι οικονομίες κλίμακας ως αποτυχία της αγοράς	363
Η αποτυχία συντονισμού	369
Το δίλημμα του φυλακισμένου και τα πλεονεκτήματα της συνεργασίας	369
Το δίλημμα του φυλακισμένου και η υπερθέρμανση του πλανήτη	372
Η τραγωδία των Κοινών	374

10. Καπιταλιστική παραγωγή και κέρδη

Τι είναι τα κέρδη;	382
Τα κέρδη από τη διαδικασία παραγωγής	384
Υπολογίζοντας το κέρδος και τα άλλα εισοδήματα από ιδιοκτησία σε ολόκληρη την οικονομία	386
Κέρδη σε μια καπιταλιστική οικονομία καλλιέργειας σιτηρών	390
Υπολογίζοντας το ποσοστό κέρδους	390
Το ποσοστό των εταιρικών κερδών στις ΗΠΑ	393
Εταιρείες και άλλες επιχειρήσεις: Ποιος λαμβάνει το κέρδος ή επωμίζεται τη ζημία;	395
Οι εταιρείες	396
Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης	397
Η χρηματοδότηση με την έκδοση ομολόγων ή μετοχών	398
Ο διαχωρισμός της διοίκησης από την ιδιοκτησία	399
Οι καθοριστικοί παράγοντες του συνολικού κέρδους και του ποσοστού κέρδους	401
Παράδειγμα: Επιχείρηση «Ο Καλός Βακαλάος»	406
Κέρδος ανά μονάδα προϊόντος	409
Σύγκρουση για το ποσοστό κέρδους	411

Ενδιάμεσες εισροές ανά μονάδα προϊόντος ως καθοριστικοί παράγοντες του ποσοστού κέρδους	412
Μοναδιαίο κόστος εργασίας ως καθοριστικός παράγοντας του ποσοστού κέρδους	414
Η εργασιακή προσπάθεια και η αποδοτικότητα της εργασίας ...	416
Κατανοώντας το ποσοστό κέρδους	418
Συμπέρασμα	424

11. Ανταγωνισμός και συγκέντρωση

Ανταγωνισμός για τα κέρδη	429
Οι μορφές του ανταγωνισμού	431
Ανταγωνισμός τιμών	433
Η τιμή ως προσαύξηση επί του κόστους	439
Οικονομίες κλίμακας και ανταγωνισμός των τιμών	441
Άλλα πλεονεκτήματα του μεγάλου μεγέθους	448
Χρησιμοποίηση παραγωγικής ικανότητας	451
Καινοτομίες	454
Μονοπωλιακή ισχύς	457
Επενδύοντας για τον ανταγωνισμό	462
Η δυναμική του ανταγωνισμού	468
Προς εξίσωση των ποσοστών κέρδους;	470
Προς οικονομική συγκέντρωση;	473
Μεγάλο μέγεθος και μονοπωλιακή ισχύς	474
Αθέμιτη σύμπραξη	475
Εκμετάλλευση των καινοτομιών	476
Κρατικές επιδοτήσεις και συμβόλαια	476
Τάσεις στη συγκέντρωση	478
Εφαρμογή αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας	484
Συμπέρασμα	486
Παράρτημα στο Κεφάλαιο 11	488

12. Μισθοί και εργασία

Εργασία, οκνηρία και κοινωνική οργάνωση	494
Η καπιταλιστική επιχείρηση ως οικονομία εντολών	497
Η σύγκρουση ανάμεσα σε εργάτες και εργοδότες	498
Εργασιακή πειθαρχία: Καρότα και μαστίγια	507
Η αγορά εργασίας, ο μισθός και η ένταση της εργασίας	514
Κόστος απώλειας εργασίας	516

Αποφεύγοντας το κόστος απώλειας εργασίας	518
Πρόσθετες επιπτώσεις της καμπύλης απόσπασης εργασίας	530
13. Τεχνολογία, έλεγχος και σύγκρουση στον χώρο εργασίας	
Η κοινωνική οργάνωση του χώρου εργασίας	539
Απλός έλεγχος	545
Τεχνικός έλεγχος	546
Γραφειοκρατικός έλεγχος	550
Η τεχνολογία και η εργασιακή διαδικασία	552
Σύγκρουση στον χώρο εργασίας	554
Τεχνική μεταβολή και σύγκρουση στον χώρο εργασίας	555
Αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα της εργασίας	555
Επιτάχυνση	557
Αποειδίκευση	560
Συνδικάτα	564
Πρόσφατες τάσεις στη συνδικαλιστική πυκνότητα	564
Συνδικαλιστικές δραστηριότητες	566
Η διαχείριση της απειλής για αντικατάσταση	567
Προώθηση κοινωνικών αλλαγών προς όφελος των εργατών	568
Διακρίσεις στον χώρο εργασίας	569
Κερδοφορία έναντι αποτελεσματικότητας	573
Αγορές και ιεραρχίες	576
Δημοκρατικές επιχειρήσεις	578

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΜΙΚΗ

14. Το μωσαϊκό της ανισότητας	
Ευημερία και ανισότητα	587
Επιδράσεις στην ευημερία και στην οικονομία	588
Η μέτρηση του βιοτικού επιπέδου και της ανισότητας	591
Αυξανόμενη ανισότητα	593
Ανισότητα του πλούτου	598
Άνισες ευκαιρίες	603
Φυλή και ανισότητα	607
Διακρίσεις στη διαδικασία πρόσληψης	609
Το πρόβλημα των διακρίσεων στις αποδοχές	612

Γυναικεία εργασία, γυναικείοι μισθοί	614
Συμπέρασμα	620
15. Πρόοδος και φτώχεια σε παγκόσμια κλίμακα	
Φτώχεια και πρόοδος	626
Παραγωγικότητα και εισόδημα	632
Φαύλοι κύκλοι και χαμηλή παραγωγικότητα	633
Οικονομίες κλίμακας	634
Τεχνολογικό χάσμα	636
Δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας	640
Άλλες κυβερνητικές παρεμβάσεις για την προώθηση της ανάπτυξης	642
Αναγκαίες προϋποθέσεις για την οικονομική ανάπτυξη	643
Οκτώ βασικά στοιχεία	643
Σταθερότητα και ειρήνη	644
Χρηματοδότηση	645
Μια εύρυθμα λειτουργούσα κυβέρνηση	647
Δεξιότητες και εκπαίδευση	647
Υποδομές	647
Δημόσια υγεία	648
Πρόσβαση στις ξένες αγορές	648
Άλλοι παράγοντες στην ανάπτυξη	648
Μεταβολές στον ρυθμό αύξησης της παραγωγικότητας	652
Ξένες επένδυση και ανάπτυξη	655
Οι επενδυτικές αποφάσεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων	658
Διεθνικές επενδύσεις και φορολογικοί παράδεισοι	660
Συμπέρασμα	667
16. Συνολική ζήτηση, απασχόληση και ανεργία	
Καταμέτρηση των ανέργων	675
Τι καθορίζει το μέγεθος της απασχόλησης και της παραγωγής;	678
Συνολική προσφορά και συνολική ζήτηση	679
Μέτρηση του συνολικού προϊόντος	683
Όροι μέτρησης της μακροοικονομίας	684
Ανάλυση της συνολικής προσφοράς και της συνολικής ζήτησης	686
Ένα βασικό μακροοικονομικό υπόδειγμα	690
Ανεργία και δημοσιονομική πολιτική	698
Επιπτώσεις των ελλειμματικών δαπανών στην απασχόληση	699

Το πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα των ελλειμματικών δαπανών	703
Ο οικονομικός κύκλος και οι ενσωματωμένοι σταθεροποιητές	709
Συνειδητές αλλαγές πολιτικής	712
Αυτόματοι ή ενσωματωμένοι σταθεροποιητές	713
Επένδυση, συνολική ζήτηση και νομισματική πολιτική	715
Μισθοί, συνολική ζήτηση και ανεργία	725
Πότε μια κατάσταση απασχόλησης καθοδηγείται από τους μισθούς;	728
Επιπτώσεις στην οικονομική πολιτική	731
Συμπέρασμα	731

17. Τα διλήμματα της μακροοικονομικής πολιτικής

Η συμπίεση κερδών σε υψηλό επίπεδο απασχόλησης	739
Η ώθηση των μισθών σε υψηλά επίπεδα απασχόλησης	741
Η ώθηση του κόστους πρώτων υλών	746
Τα αυξανόμενα κόστη συμπιέζουν τα κέρδη	747
Εξαγωγές, εισαγωγές και συνολική ζήτηση	754
Η ζήτηση για εξαγωγές και εισαγωγές	756
Η συναλλαγματική ισοτιμία	758
Διεθνές εμπόριο και μακροοικονομική πολιτική	761
Η προώθηση των καθαρών εξαγωγών	761
Ο ανταγωνισμός στις παγκόσμιες αγορές	764
Η δυσαρμονία νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής	765
Τι καθορίζει το επιτόκιο;	767
Δανεισμός και συναλλαγματική ισοτιμία	772
Η σύγκρουση νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής	773
Θεσμοί για την επίτευξη πλήρους απασχόλησης	774
Θεσμικά εμπόδια για την πλήρη απασχόληση	775
Η χειραγρία: Τρόποι επίτευξης της πλήρους απασχόλησης	777
Συμπέρασμα	782

18. Χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση

Η Μεγάλη Κρίση και η κρίση των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων	789
Κατανοώντας τη Μεγάλη Κρίση	792
Γιατί να αγοράσω ένα σπίτι	792
Οι τιμές των κατοικιών αρχίζουν να αυξάνονται	794
Πώς να αγοράσουμε ένα σπίτι	797
Τιτλοποίηση ενυπόθηκων δανείων	798
Οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας	799

Στεγαστικά δάνεια Prime και Subprime	799
Αναχρηματοδότηση	800
Απορρύθμιση	803
Τα δάνεια των ψευτών	806
Παράπλευρη ζημιά	809
Παράγωγα άλλων ειδών	812
Διασώσεις και εξαγορές	816
Ανεργία και φτώχεια	816
Μαθήματα από την ιστορία των οικονομικών κρίσεων	818
Μη χρηματοοικονομικά αίτια της κρίσης: Υπερεπένδυση, υποκατανάλωση	820
Η υποκατανάλωση ως αιτία στασιμότητας ή κρίσης	821
Οι αγορές περιουσιακών στοιχείων διαφέρουν από τις αγορές αγαθών	821
Γιατί οι αγορές περιουσιακών στοιχείων είναι επιρρεπείς σε φούσκες τιμών;	824
Βρόχοι ανατροφοδότησης	826
Ανακλαστικότητα	828
Παραπληροφόρηση	829
Απορρύθμιση και χρηματοπιστωτική αστάθεια	831
Οι μεγάλες επιχειρήσεις επιδεινώνουν το πρόβλημα	832
Η εξασθένιση του διχτυού κοινωνικής προστασίας	835
Ρύθμιση σε μια καπιταλιστική οικονομία	837
Ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού τομέα	838
Ο νόμος Dodd-Frank	840
Ανισότητα, συγκέντρωση και κρίση	841
19. Κράτος και οικονομία στον υπερεθνικό καπιταλισμό	
Περισσότερες δαπάνες, λιγότερη υγεία	849
Το κράτος στις ΗΠΑ: Πολύ μεγάλο;	852
Δημόσιες δαπάνες: Συγκρίνοντας τις ΗΠΑ με άλλες χώρες	853
Συντάξεις γήρατος	856
Επηρεάζοντας τους κανόνες	858
Φορολογία	860
Φορολογικοί συντελεστές και πληρωμές φόρων στην ομοσπονδιακή κυβέρνηση	862
Φορολογικοί κανόνες και επιβολή τους	863
Εξασθένιση της εφαρμογής	865
Κανόνες που επηρεάζουν το κόστος και τα κέρδη των επιχειρήσεων	867

Ανάθεση δημόσιων υπηρεσιών σε τρίτους	868
Δημόσιες συμβάσεις: Κέρδη και το δημόσιο συμφέρον	870
Μείωση των ανταγωνιστικών προσφορών για συμβάσεις του Δημοσίου	871
Συμβάσεις για ιδιωτικές υπηρεσίες φυλακών	872
Νόμοι και ρυθμίσεις σχετικά με την επιβολή ποινών	873
Αναστοχασμός για τις ιδιωτικές φυλακές και τη μαζική κράτηση	876
Πώληση στο Δημόσιο, μεγιστοποίηση του κέρδους	878
Ιατρικές υπηρεσίες στις ιδιωτικές φυλακές	881
Αλλαγή των ρυθμίσεων	883
Ρήτρες συμβάσεων	883
Φορολόγηση των πολυεθνικών επιχειρήσεων: Ποιος έχει τον έλεγχο;	885
Δημοκρατία και ανισότητα	887
Βρόχοι ανατροφοδότησης μεταξύ ανισότητας και ισχύος	889
Αλλαγές στους υπερεθνικούς κανόνες	890
Η ισχύς των πολυεθνικών επιχειρήσεων στις αποφάσεις των ξένων κυβερνήσεων	891
Σύγκρουση για τους κανόνες	894
Προτάσεις για εναλλακτικούς κανόνες	895
Καπιταλισμός και ανισότητα	898
Δημοκρατία και ανισότητα	901
Συμπέρασμα	902
 ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ	 905
ΠΗΓΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ	909
ΓΛΩΣΣΑΡΙ	915
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	935